

MARCH 9-12, 2026 - PARIS, FRANCE

13. INTERNATIONAL PARIS CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES

EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ
Assoc. Prof. Dr. Duygu AYAR

ISBN: 979-8-89695-378-4

13. INTERNATIONAL PARIS CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES

March 9-12, 2026 -Paris, France

25.03.2026

Liberty Publishing House

Water Street Corridor New York, NY 10038

www.libertyacademicbooks.com

+1 (314) 597-0372

ALL RIGHTS RESERVED NO PART OF THIS BOOK MAY BE REPRODUCED IN ANY FORM,
BY PHOTOCOPYING OR BY ANY ELECTRONIC OR MECHANICAL MEANS, INCLUDING
INFORMATION STORAGE OR RETRIEVAL SYSTEMS, WITHOUT PERMISSION IN
WRITING FROM BOTH THE COPYRIGHT OWNER AND THE PUBLISHER OF THIS BOOK.

© Liberty Academic Publishers 2026

The digital PDF version of this title is available Open Access and distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits adaptation, alteration, reproduction and distribution for noncommercial use, without further permission provided the original work is attributed. The derivative works do not need to be licensed on the same terms.

adopted by Mariam Rasulan

PROCEEDINGS BOOK

ISBN: 979-8-89695-378-4

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

13th INTERNATIONAL PARIS CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES &
HUMANITIES

DATE AND PLACE

March 9-12, 2026-Paris, FRANCE

ORGANIZATION

İKSAD INSTITUTE

EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ

Assoc. Prof. Dr. Duygu AYAR

COORDINATOR

Samet KUŞKIRAN

PARTICIPANTS COUNTRY (31 countries)

France, Türkiye, Azerbaijan, Albania, Romania, Morocco, Sri Lanka, Moldova, Georgia, Ukraine, Indonesia, Iraq, Algeria, Kenya, Nigeria, Pakistan, USA, India, Vietnam, Israel, Bangladesh, Hungary, Poland, United Kingdom, Kazakhstan, Taiwan, Kosovo, Moldova, Serbia, Bosnia and Herzegovina, Kyrgyzstan

Total Accepted Article: 166

Total Rejected Papers: 42

Accepted Article (Türkiye): 77

Accepted Article (Other Countries): 89

ISBN: 979-8-89695-378-4

**NURTURING CARE AND FATHER INVOLVEMENT IN EARLY CHILDHOOD: A
BIBLIOMETRIC ANALYSIS**

**ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE GELİŞTİREN BAKIM VE BABA KATILIMI:
BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ**

Fatmanur ÇALER

Istanbul Kent University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development,
Istanbul, Türkiye

Ankara University, Institute of Health Sciences, Department of Child Development, Ankara,
Türkiye

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6823-1195>

Neriman ARAL

Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Ankara,
Türkiye

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9266-938X>

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Early childhood development depends on a nurturing care environment that includes adequate nutrition, health, safety, and opportunities for early learning. While traditional approaches have mainly focused on mothers, recent literature highlights the importance of father involvement in supporting optimal child development and reducing mothers' caregiving burden. However, father involvement often remains limited due to structural barriers, cultural norms, and limited awareness of responsive caregiving practices. This study aims to examine the global research landscape at the intersection of nurturing care and father involvement through bibliometric analysis.

Materials and Methods: A bibliometric analysis was conducted using publications indexed in the Web of Science (WoS) database. Data were retrieved using search terms including "nurturing care," "responsive caregiving," "supportive caregiving," "father involvement," "father engagement," "paternal involvement," and "paternal engagement," together with concepts related to early childhood development. A total of 146 publications were included in the analysis. Publications were examined in terms of annual distribution, countries, journals, and citation counts. Keyword co-occurrence analysis was performed using VOSviewer software.

Results: The results show that publications on nurturing care and father involvement have increased, particularly in recent years. Most studies were produced in developed countries, especially the United States. Journals specializing in early childhood and child development were among the leading publication outlets. Keyword analysis indicated that "father involvement," "parenting," "early childhood development," "responsive caregiving," and "child development" are central concepts in the literature.

Discussion and Conclusion: The findings indicate that nurturing care and father involvement are gaining increasing attention in early childhood development research. However, studies remain concentrated in specific regions, and research conducted in developing countries is limited. This study provides an overview of the scientific structure of the literature and highlights current research trends in the field.

Key Words: Nurturing Care; Father Involvement; Early Childhood Development; Bibliometric Analysis; Responsive Caregiving

ÖZET

Giriş ve Amaç: Erken çocukluk gelişimi, yeterli beslenme, sağlık, güvenlik ve erken öğrenme fırsatlarını kapsayan geliştiren bakım ortamına bağlıdır. Geleneksel yaklaşımlar çoğunlukla annelerin rolüne odaklanmış olsa da güncel literatür çocuğun optimal gelişimini desteklemek ve annelerin bakım yükünü azaltmak açısından baba katılımının önemini vurgulamaktadır. Bununla birlikte baba katılımı, yapısal engeller, kültürel normlar ve duyarlı bakıma ilişkin farkındalık eksikliği nedeniyle sıklıkla sınırlı kalmaktadır. Bu çalışma, geliştiren bakım ve baba katılımı kesişimindeki küresel araştırma görünümünü bibliyometrik analiz yoluyla incelemeyi amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada Web of Science (WoS) veri tabanında indekslenen yayınlar kullanılarak bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Veri taraması; “geliştiren bakım-nurturing care”, “duyarlı bakım- responsive caregiving”, “destekleyici bakım- supportive caregiving”, “baba katılımı- father involvement”, “baba etkileşimi- father engagement”, “baba katılımı-paternal involvement” ve “baba etkileşimi- paternal engagement” anahtar sözcükleri ile erken çocukluk gelişimi ile ilişkili kavramlar kullanılarak yapılmıştır. Toplam 146 yayın analiz kapsamına alınmıştır. Yayınlar yıllara göre dağılım, ülke, dergi ve atıf sayıları açısından incelenmiştir. Anahtar kelime eş-oluşum analizi VOSviewer yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Sonuçlar geliştiren bakım ve baba katılımı konularındaki yayınların özellikle son yıllarda artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Çalışmaların büyük bir kısmının Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde üretildiği belirlenmiştir. Erken çocukluk ve çocuk gelişimi alanında uzmanlaşmış dergiler, bu alanda en fazla yayının yer aldığı dergiler arasında öne çıkmaktadır. Anahtar kelime analizi, literatürde “baba katılımı- father involvement”, “ebeveynlik- parenting”, “erken çocukluk gelişimi- early childhood development”, “duyarlı bakım- responsive caregiving” ve “çocuk gelişimi- child development” kavramlarının merkezi bir konuma sahip olduğunu göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, geliştiren bakım ve baba katılımı konularının erken çocukluk gelişimi araştırmalarında giderek daha fazla önem kazandığını göstermektedir. Bununla birlikte çalışmaların belirli coğrafi bölgelerde yoğunlaştığı ve gelişmekte olan ülkelerde yürütülen araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, geliştiren bakım ve baba katılımı literatürünün bilimsel yapısına ilişkin genel bir görünüm sunmakta ve alandaki araştırma eğilimlerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geliştiren Bakım, Baba Katılımı, Erken Çocukluk Gelişimi, Bibliyometrik Analiz, Duyarlı Bakım

GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi bireylerin tüm gelişim alanlarının şekillenmeye başladığı bir dönemdir (Pan vd., 2025). Bu dönemin önemi Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de de vurgulanmakta ve çocukların yalnızca hayatta kalmalarının değil, aynı zamanda sağlıklı biçimde büyümelerinin, öğrenmelerinin ve gelişimlerini sürdürebilmelerinin desteklenmesi gerektiği belirtilmektedir (United Nations, 1989). Yaşam boyu etkileri gözlemlenecek olan erken çocukluk dönemindeki sağlıklı gelişimin desteklenmesinde çocuğa doğrudan bakım sağlama ve çeşitli hizmetlerle kaynaklara erişimi düzenleme bakımından temel sorumluluk aileye aittir (Berger, 2015). Erken çocukluk gelişimine dair 2000 ile 2014 yılları arasında literatür ve politikaların incelendiği araştırma serisinin birinci çalışmasında, gelişimde kritik olan ilk üç senenin uzun vadede önemli sonuçlara etki ettiğini ve dünya genelinde planlanan program ve politikaların geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Black vd., 2017).

Erken çocukluk dönemi, bireyin ileriki yaşamındaki öğrenme kapasitesi, beceri gelişimi ve üretkenliğinin temellerinin atıldığı kritik bir gelişimsel süreç olarak kabul edilmektedir. Bireyin yaşam boyu sağlık, öğrenme ve üretkenlik gibi çıktılarının temellerinin atıldığı erken çocukluk dönemi, küresel ölçekte yoksulluk ve büyüme geriliği gibi risk faktörleriyle karşı karşıya kalabilmektedir. Düşük ve orta gelire sahip ülkelerde gözlemlenen bu durum çocukların gelişimsel anlamda potansiyellerine ulaşmalarını sınırlandırabilmektedir. Bu bağlamda çocuk gelişimi; sağlık, beslenme, sosyal koruma ve gelişimi teşvik eden uyarıcı deneyimleri kapsayan bir yapı olarak ele alınmaktadır (Black vd., 2017; UNICEF, 2023). Serinin ikinci çalışmasında, erken çocukluk gelişimini destekleyen geliştiren bakım (nurturing care) kavramıyla birlikte sağlık, beslenme, eğitim, çocuk koruma ve sosyal koruma gibi çeşitli sektörlerde uygulanabilecek müdahaleler kapsamlı biçimde incelenmiş ve bu müdahalelerin nasıl entegre edilerek yaygınlaştırılabileceği ele alınmıştır (Britto vd., 2017). Serinin üçüncü araştırması erken çocukluk dönemindeki yetersiz beslenmenin önceki tahminlerden daha yüksek olduğunu göstererek küresel anlamda program gerekliliğinin önemini vurgulamaktadır (Richter vd., 2017).

Dünya Sağlık Örgütü, UNICEF ve Dünya Bankası iş birliğiyle tasarlanan Geliştiren Bakım Yaklaşımı; çocukların sağlığının desteklenmesi, yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, güvenli ve koruyucu bir çevrenin oluşturulması, ebeveynlerin duyarlı bakım davranışları sergilemesi ve çocuklara erken öğrenme fırsatlarının sunulması olmak üzere birbirini tamamlayan beş temel bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlerin çocukların gelişimine katkı sağlayabilmesi, bakım verenlerin çocukların ihtiyaçlarına duyarlı biçimde yanıt verebilmesi ve çocukların gelişimini destekleyen bakım koşullarını sağlayabilmesi ile yakından ilişkilidir. Aynı zamanda çocukların gelişim potansiyellerini en üst düzeyde gerçekleştirebilmelerine katkı sağlamaktadır (WHO, 2018).

Çocuk ile bakım verenler arasında kurulan güvenli ve süreklilik gösteren ilişkilerinin önemli bir bölümünü ebeveyn-çocuk etkileşimleri oluşturmaktadır. Ebeveynlerin bireysel özellikleri ve çocukların gelişimsel özellikleri ile ailelerin içinde buldukları sosyal ortam ebeveynlik davranışlarının niteliğini belirleyen temel faktörler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte çocuk gelişimi yalnızca ebeveyn-çocuk etkileşimleriyle sınırlı değildir; bireyin gelişimi, içinde bulunduğu daha geniş sosyal ve çevresel sistemlerin etkisi altında çok boyutlu bir süreç olarak gerçekleşmektedir (Belsky, 1984). Bu yaklaşım Bronfenbrenner’in Ekolojik Sistemler Kuramı ile kapsamlı biçimde açıklanmaktadır.

Ekolojik Sistemler Kuramına göre insan gelişimi, birey ile çevresi arasında gerçekleşen karşılıklı ve dinamik etkileşimlerin sonucu olup mikrosistem, mezosistem, ekzosistem ve makrosistem gibi iç içe geçmiş çevresel sistemler içerisinde şekillenmektedir (Bronfenbrenner, 1979). Bu sistemler içerisinde aile, çocuğun gelişimini doğrudan etkileyen temel bağlamlardan

biri olarak kabul edilmektedir. Bronfenbrenner, toplumsal ve ekonomik koşulların aile işlevleri aracılığıyla çocuk gelişimine yansıdığını vurgulamış; kuramını zaman boyutunu da kapsayacak şekilde genişleterek bireyin yaşam sürecinde karşılaştığı yaşam olayları ve tarihsel değişimlerin gelişim üzerindeki etkisini açıklayan kronosistem kavramını modele dahil etmiştir (Bronfenbrenner ve Morris, 2006; Bronfenbrenner, 1986).

Yukarıda açıklanan kuramsal çerçevelerden hareketle Cabrera ve arkadaşları (2014), baba-çocuk ilişkilerini açıklamak amacıyla Bronfenbrenner'in Ekolojik Yaklaşımı ile Belsky'nin Ebeveynlik Süreç Modelinden yararlanarak baba katılımını çok boyutlu bir bağlam içinde ele alan genişletilmiş bir model önermiştir. Bu modele göre baba katılımı; babanın kişisel özellikleri, aile içi ilişkiler, sosyoekonomik koşullar, sosyal ağlar ve kültürel bağlam gibi çok sayıda faktörün karşılıklı etkileşimi sonucunda şekillenmekte ve çocuk gelişimini hem doğrudan hem de dolaylı yollarla etkilemektedir.

Baba katılımının çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini gösteren çalışmalar olsa da ebeveynlik literatürü büyük ölçüde anne merkezlidir. Bu durumun nedenlerine bakıldığında; annelerin çocukla geçirdiği zamanın babalardan fazla olması sebebiyle birincil bakım veren olarak konumlandırılması, babaların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde ekonomik kaynak olarak düşünülmesi ve değişen aile yapılarının araştırmalar tarafından tam olarak yansıtılmaması yer almaktadır (Cabrera vd., 2018). Nitekim baba-çocuk etkileşiminin niteliğinin çocukların gelişimsel çıktıları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Lamb, 2010). Düşük gelirli aileler üzerinde gerçekleştirilen boylamsal bir gözlem çalışması babaların çocuklarıyla kurdukları destekleyici ve duyarlı etkileşimlerin çocukların dil ve bilişsel gelişim sonuçlarını anlamlı biçimde yordadığını göstermiştir. Ayrıca baba eğitimi ve sosyoekonomik durum gibi faktörlerin hem baba-çocuk etkileşimini hem de çocukların gelişimsel çıktıları üzerinde dolaylı etkiler oluşturabileceği belirlenmiştir (Tamis-LeMonda vd., 2004). Baba katılımının çocukların bilişsel gelişimi üzerindeki etkilerini ele alan kapsamlı çalışma Rollè ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen sistematik derlemedir. Çalışmada literatürde baba katılımının özellikle dil gelişimi, öğrenme süreçleri ve akademik beceriler üzerinde anlamlı ve pozitif etkilerle ilişkili olduğuna dair önemli bulgular elde edilmiştir. Bununla birlikte araştırmacılar baba katılımı kavramının farklı çalışmalarda farklı şekillerde tanımlandığını ve ölçüldüğünü belirterek bu durumun literatürdeki bulguların karşılaştırılmasını zorlaştıran önemli bir metodolojik sınırlılık oluşturduğunu ifade etmişlerdir Çin örneğinde yürütülen geniş çaplı bir başka kesitsel araştırma (Wang vd., 2022) ise babanın bakım verme ve fiziksel oyun gibi süreçlere dahil olmasının yalnızca sosyal ve dil gelişimini iyileştirmekle kalmadığını, özellikle bilişsel gelişimde birincil bakım verenlere (genellikle anne) kıyasla istatistiksel olarak daha büyük bir etki yarattığını göstermiştir. Bilişsel ve dilsel katkıların ötesinde, babaların sergilediği sıcaklık, duyarlılık ve pozitif katılımın çocukların sosyal ve duygusal yetkinliklerini hem eş zamanlı hem de boylamsal olarak güçlendirdiği, geniş çaplı meta-analiz ve sistematik derlemelerle kanıtlanmış durumdadır (Zheng vd., 2026). Babanın çocukla aynı evi paylaşması ve onunla doğrudan, aktif bir etkileşim kurması, çocuklarda dışa yönelimli davranış problemlerini ve saldırganlık eğilimlerini azaltırken, genel psikolojik sağlığını desteklemektedir (Sarkadi vd., 2008). Bununla birlikte, literatürde baba katılımının çocuk gelişimi üzerindeki etkilerinin her zaman tek yönlü ve mutlak olmadığını gösteren bulgular da bulunmaktadır.

Erken çocukluk döneminde duygu düzenleme üzerine yapılan sistematik derleme, baba katılımının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde doğrudan ve tutarlı bir etkisinin her çalışmada gösterilemediğini, olumlu ilişkinin daha çok ölçüm zamanı, değerlendirilen boyutlar ile çocuk ve baba özellikleri dikkate alındığında belirginleştiğini bildirmektedir (Puglisi vd., 2024). Baba-çocuk oyunu üzerine yapılan bir başka sistematik derlemede baba etkileşiminin gelişimsel çıktılarla ilişkili olduğunu, ancak literatürde hangi oyun türlerinin ve

hangi gelişim alanlarının daha güçlü biçimde etkilendiğinin hala netleşmediğini göstermektedir (Robinson vd., 2021). Öte yandan, müdahale temelli bazı çalışmalar babaları sürece dahil etmenin her zaman beklenen sonuçları üretmediğini ortaya koymaktadır; düşük kaynaklı bir bağlamda yürütülen bir çalışmada, babaların programa davet edilmesinin ne baba katılımını ne de anne ve çocuk sonuçlarını anlamlı biçimde iyileştirdiği bulunmuştur (Garcia vd., 2022). Ayrıca ebeveyn katılımının dağılımını karşılaştıran araştırmalar, yüksek motivasyona sahip iki ebeveynli ailelerde bile annelerin sosyalleştirme, öğretici etkinlikler ve bakım verme alanlarında babalardan daha fazla yer aldığını, babaların ise daha çok fiziksel oyun alanında öne çıktığını göstermektedir (Schoppe-Sullivan vd., 2013).

Baba katılımı araştırmalarında önemli metodolojik sınırlılıklar da bulunmaktadır; örneğin babaların araştırma ve müdahale programlarına katılımının daha düşük ekonomik stres, daha düşük ebeveynler arası çatışma ve daha yüksek anne eğitimi gibi koşullarda arttığı gösterilmiş, bu durumun daha avantajlı ailelerin araştırmalarda aşırı temsil edilmesine ve bulguların genellenebilirliğinin sınırlanmasına yol açabileceği belirtilmiştir (Wong vd., 2013). Son olarak, boylamsal çalışmaları bir araya getiren sistematik derlemeler de baba katılımının çoğu durumda olumlu gelişimsel sonuçlarla ilişkili olduğunu, ancak bulguların tüm gelişim alanlarında aynı güçte olmadığını ve bazı çalışmalarda etkilerin zayıf, karmaşık ya da bağlama bağımlı biçimde ortaya çıktığını göstermektedir (Sarkadi vd., 2008). Literatürde baba katılımı ile geliştiren bakım (nurturing care) kavramlarını doğrudan birlikte ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut araştırmaların önemli bir kısmı, babaların geliştiren bakım sürecindeki rolünü özellikle beslenme, duyarlı bakım ve erken çocukluk müdahaleleri bağlamında incelemektedir (Bhattacharyya vd., 2023; Evans ve Jakiela, 2025; Jeong vd., 2023; Soysal Cimen ve Karaaslan, 2022). Bu nedenle bu çalışmada geliştiren bakım ve baba katılımı kesişiminde yayımlanan araştırmaların bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda alandaki yayınların yıllara göre dağılımı, öne çıkan anahtar kavramlar, atıf ilişkileri ve araştırma eğilimleri analiz edilerek literatürün genel yapısının ortaya konulması hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Araştırma, erken çocukluk döneminde geliştiren bakım bağlamında baba katılımını ele alan bilimsel yayınların genel eğilimlerini ortaya koymak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi belirlenen araştırma alanlarına dair eğilimler, alan içeriği ve süreci hakkında bilgi veren sistematik bir yöntemdir (Donthu vd., 2021; Öztürk vd., 2024). Bu yöntem kapsamında araştırma problemi belirlendikten sonra uygun veri tabanı seçilmekte, veriler toplanıp temizlenmekte ve ardından farklı bibliyometrik teknikler ile çalışmalar arasındaki ilişkiler analiz edilmektedir (Lim vd., 2024). Elde edilen bulgular, ağ temelli görselleştirmeler aracılığıyla sunularak araştırma alanındaki kavramsal ve yapısal ilişkilerin daha açık biçimde anlaşılması sağlanmaktadır (Donthu vd., 2021; Lim vd., 2024).

Çalışmada bibliyometrik verilerin analizinde ağ temelli görselleştirme tekniklerinden yararlanılmış ve bibliyometrik ağların oluşturulması ile görselleştirilmesinde VOSviewer programı kullanılmıştır. VOSviewer; yayınlar, yazarlar, dergiler ve anahtar kelimeler arasındaki ilişkileri görselleştirerek araştırma alanındaki eğilimlerin ve bağlantıların ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır (Dereli, 2024).

Bu kapsamda çalışma, erken çocukluk döneminde geliştiren bakım bağlamında baba katılımını ele alan bilimsel çalışmaların yayın eğilimlerini, araştırma temalarını ve kavramsal ilişkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırma deseni

Araştırma konusu olan durumun mevcut yapısını ve temel özelliklerini açıklamaya odaklanan betimsel araştırmalar belirli bir fenomenin veya grubun özelliklerini ayrıntılı biçimde tanımlayarak araştırma alanına ilişkin genel bir tablo sunmayı amaçlar (Slater ve Hasson, 2025). Bu araştırma da çalışmanın amacı doğrultusunda betimsel araştırma deseni kapsamında yürütülmüştür.

Araştırma kapsamı

Araştırmanın kapsamını; erken çocukluk döneminde geliştiren bakım bağlamında baba katılımını ele alan bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır. Araştırma örnekleme süreci için bibliyometrik veri kaynağı olarak Web of Science kullanılmıştır. Yapılan incelemelerde konuya ilişkin sınırlı sayıda çalışmanın olduğu görülmüştür. Bundan dolayı araştırma tüm yılları kapsayacak şekilde Web of Science (WoS) veri tabanındaki çalışmalarla ülke sınırlaması yapılmaksızın 146 çalışma ile oluşturulmuştur.

Verilerin toplanması

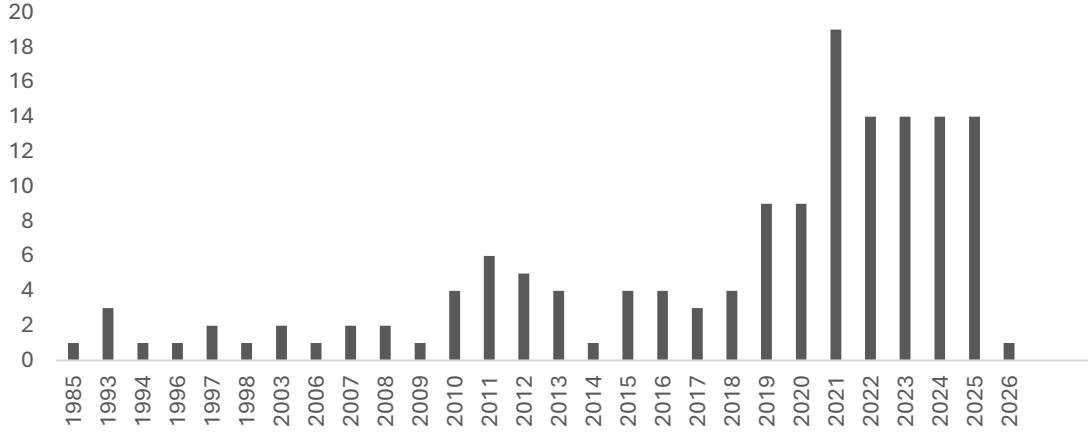
Bu çalışmada bibliyometrik analiz kapsamında incelenen veri seti Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilmiştir. İlgili literatürü belirlemek amacıyla geliştiren bakım ve baba katılımı kavramlarını içeren anahtar kelimeler kullanılarak tarama yapılmıştır. Tarama işlemi ("nurturing care" OR "responsive caregiving" OR "supportive caregiving" OR "early childhood care" OR "early childhood development" OR "caregiving environment") AND ("father involvement" OR "paternal involvement" OR "father engagement" OR "paternal engagement" OR "father participation" OR "paternal caregiving") arama sorgusu ile "tüm alanlar (all fields)" seçeneği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen veriler için herhangi bir tür belirlenmemiş, yayınların yayımlandığı ülke, dil ve yazar için sınırlandırma yapılmamıştır. Bu arama stratejisi sonucunda 07.02.2026 tarihinde toplam 146 çalışma elde edilmiştir. Elde edilen çalışmaların tamamı araştırma kapsamına alınmış ve analiz sürecine dahil edilmiştir. Herhangi bir çalışma veri setinden çıkarılmamıştır.

Verilerin analizi

Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde bilimsel yayınlar arasındaki ilişkileri görselleştirmek amacıyla VOSviewer yazılımı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler üzerinde öncelikle yıllara göre yayın dağılımı incelenmiş ve alanın zaman içerisindeki gelişim eğilimleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra literatürde öne çıkan kavramların belirlenmesi amacıyla anahtar kelime analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde birlikte kullanılan anahtar kelimeler belirlenerek araştırma alanındaki tematik eğilimler ortaya konulmuştur. Anahtar kelime analizinde minimum eş-oluşum eşiği belirlenmiş ve bu eşik değerini karşılayan anahtar kelimeler analiz kapsamına alınmıştır. VOSviewer yazılımında oluşturulan ağ haritalarında düğüm büyüklükleri anahtar kelimelerin kullanım sıklığını, düğümler arasındaki bağlantılar ise birlikte kullanım ilişkilerini göstermektedir. Bibliyometrik ağların oluşturulması ve görselleştirilmesinde VOSviewer yazılımının ağ haritalama tekniğinden yararlanılmıştır. Oluşturulan ağ haritaları aracılığıyla çalışmalar arasındaki kavramsal ilişkiler ve literatürde öne çıkan araştırma temaları görsel olarak sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde, WoS veritabanında yapılan filtreleme sonucunda elde edilen yayınların sonuçları sunulmaktadır. Bibliyometrik analiz kapsamında elde edilen veriler yayın eğilimleri, araştırma alanları, ülkeler arası iş birliği ağları, anahtar kelime ilişkileri ve literatürde öne çıkan yayın kaynakları açısından incelenmiştir. Çalışmada genel eğilimi ortaya koymak amacıyla yayınların yıllara göre dağılımı incelenmiştir.

Şekil 1. Yıllık yayın üretimi

Şekil 1 incelendiğinde, analiz kapsamındaki veri setinde yer alan en erken tarihli yayının 1985 yılına ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, bu tarihten sonra uzun bir süre boyunca yayın sayısının oldukça sınırlı düzeyde kaldığı dikkat çekmektedir. 1990'lı yıllar ve 2000'li yılların başlarında gerçekleştirilen çalışmaların sayısı görece düşük olup, bu durum araştırma alanının henüz sınırlı bir ilgi gördüğünü düşündürmektedir.

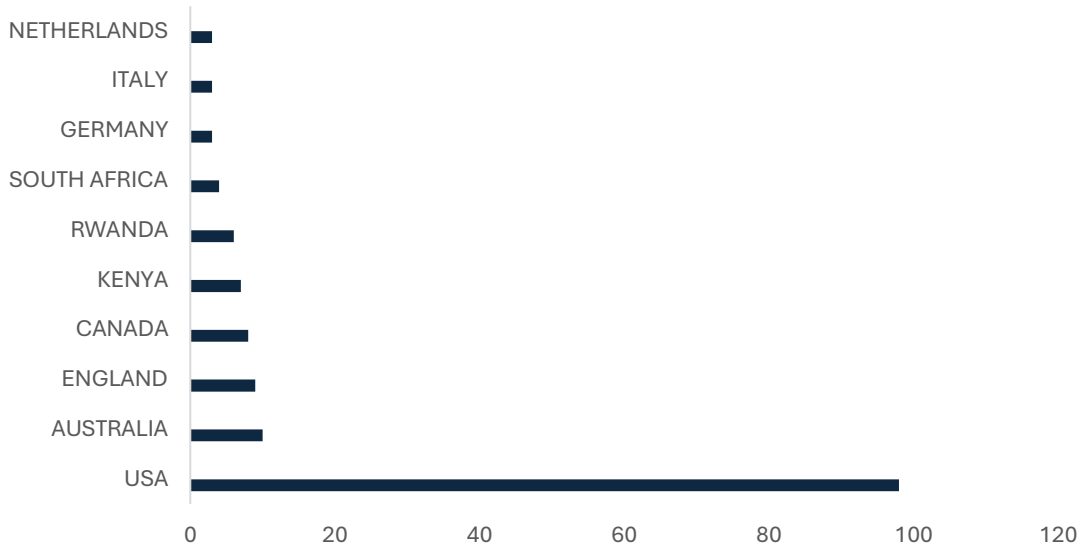
2010'lu yıllardan itibaren ise yayın sayısında belirgin bir artış eğilimi gözlenmeye başlamıştır. Özellikle 2017 yılı sonrasında çalışmaların sayısında daha dikkat çekici bir yükseliş meydana geldiği görülmüştür. İncelenen çalışmalar içerisinde 2021 yılı 19 yayın ile en yüksek yayın sayısına sahip yıl olarak öne çıkmaktadır. Bu yıldan sonra ise yayın üretiminin 2022–2025 yılları arasında yüksek seviyede ve görece istikrarlı biçimde devam ettiği görülmektedir.

Şekil 2. Çalışmaların Web of Science kategorilerine göre dağılımı

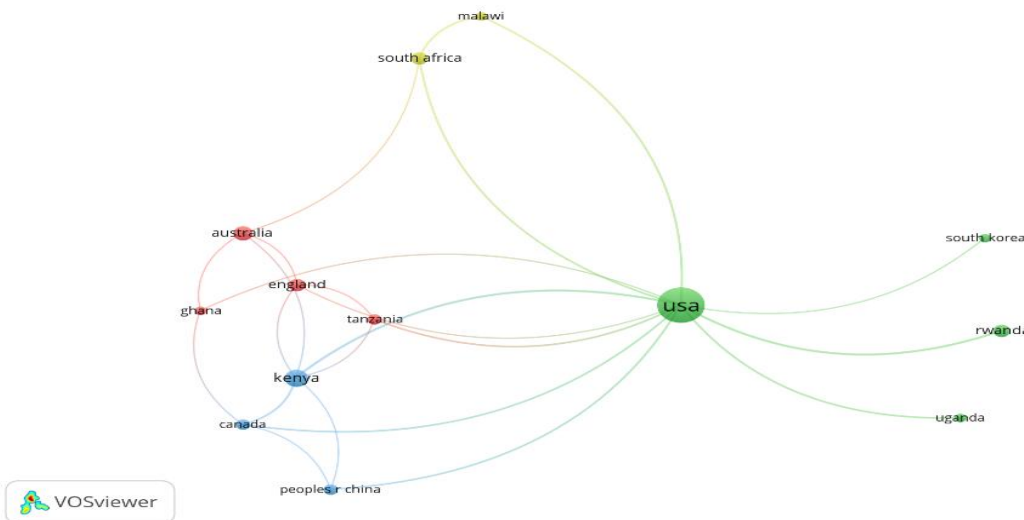
Şekil 2'de çalışmaların araştırma alanlarına göre dağılımı incelendiğinde, literatürün ağırlıklı olarak aile, gelişim ve sosyal bilimler alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. En fazla yayının Family Studies (Aile Çalışmaları) alanında yer aldığı (n=49) belirlenmiştir. Bu alanı sırasıyla Developmental Psychology (Gelişim Psikolojisi) (n=34), Social Work (Sosyal Hizmet) (n=26) ve Public, Environmental & Occupational Health (Halk, Çevre ve İş Sağlığı) (n=21)

izlemektedir. Bunun yanı sıra çalışmaların Pediatrics (Pediatri) (n=12), Gerontology (Gerontoloji) (n=10), Clinical Psychology (Klinik Psikoloji) (n=9), Psychiatry (Psikiyatri) (n=8) ve Education & Educational Research (Eğitim ve Eğitim Araştırmaları) (n=7) gibi farklı disiplinlerde de yayımlandığı görülmektedir. Bu bulgular, erken çocukluk gelişimi ve baba katılımı konularının farklı disiplinlerin katkısıyla ele alınan disiplinler arası bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir.

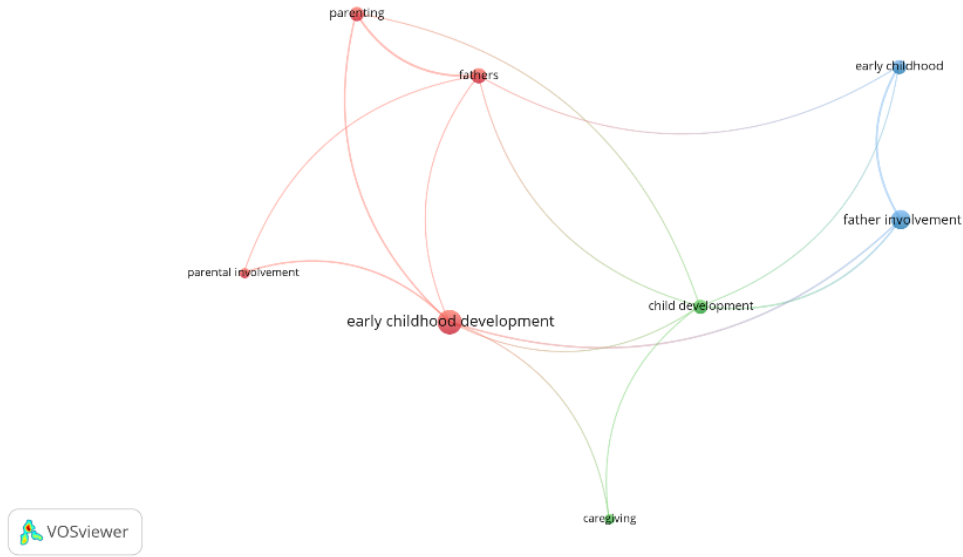
Şekil 3. Yayınların ülkelere göre dağılımı

Çalışmaların ülkelere göre dağılımı Şekil 3'te sunulmaktadır. Ülkelere göre yayın dağılımı incelendiğinde araştırma alanında en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri tarafından üretildiği görülmektedir (n=98). ABD'yi sırasıyla Avustralya (n=10), İngiltere (n=9), Kanada (n=8) ve Kenya (n=7) izlemektedir. Ayrıca Rwanda (n=6) ve Güney Afrika (n=4) gibi ülkelerin de literatüre katkı sağladığı görülmektedir. Bunun yanı sıra Almanya, İtalya, Hollanda gibi ülkelerde de sınırlı sayıda çalışma bulunduğu belirlenmiştir. Bu bulgular söz konusu araştırma alanındaki bilimsel üretimin büyük ölçüde ABD merkezli olduğunu ve araştırma faaliyetlerinin önemli ölçüde gelişmiş ülkelerde yoğunlaştığını göstermektedir.

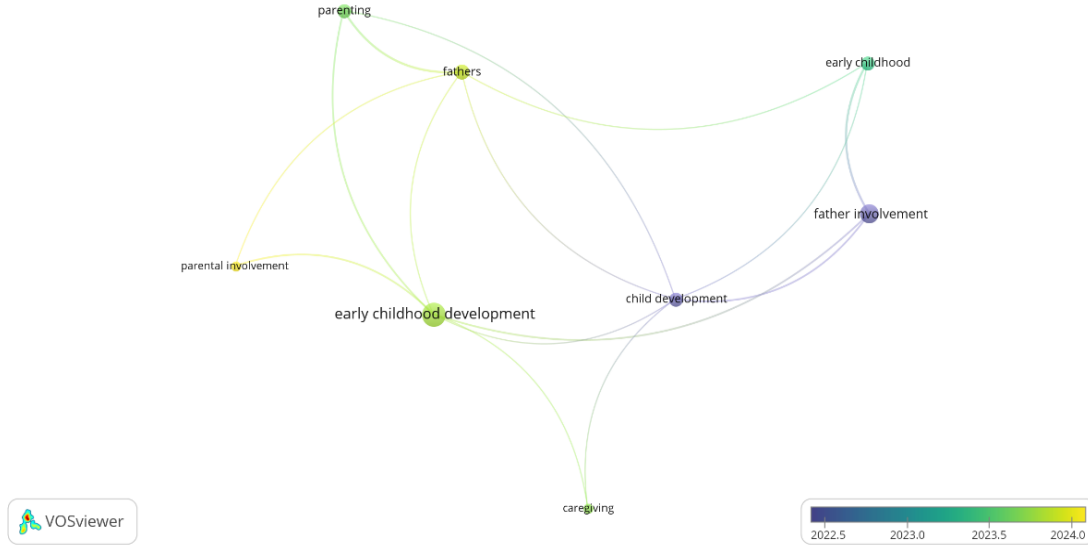
Şekil 4. Ülkelerarası iş birliği haritası

Grafiklerin okunabilirliğini artırmak amacıyla Şekil 4’te ülkelerin yayın dağılımı analizinde en fazla yayına sahip ülkeler gösterilmiştir. Bununla birlikte ülkeler arasındaki bilimsel iş birliği ilişkilerini ortaya koymak amacıyla oluşturulan ağ analizinde veri setinde yer alan tüm ülkeler dikkate alınmıştır. Şekil 4 incelendiğinde, ülkeler arası bilimsel iş birliği ağında Amerika Birleşik Devletleri’nin merkezi bir konumda yer aldığı görülmektedir. ABD’nin özellikle İngiltere, Kenya, Tanzanya ve Güney Afrika gibi ülkelerle güçlü araştırma bağlantıları kurduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca Avustralya, Kanada ve Çin gibi ülkelerin de farklı düzeylerde bilimsel iş birlikleri gerçekleştirdiği görülmektedir.

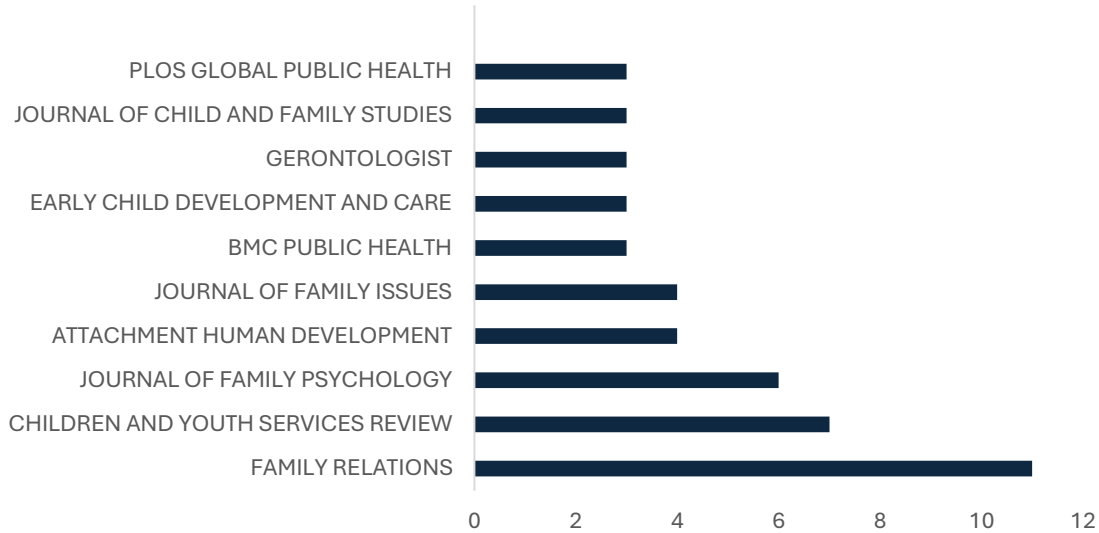
Şekil 5. Anahtar kelimelerin eş-oluşum ağı

Çalışmalarda kullanılan anahtar kelimeler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla eş-oluşum analizi gerçekleştirilmiş ve anahtar kelimeler arasındaki ilişki ağı Şekil 5’te sunulmaktadır. Şekil 5 incelendiğinde literatürde en merkezi kavramın “early childhood development” olduğu görülmektedir. Bu kavramın özellikle “father involvement”, “parenting”, “caregiving” ve “child development” anahtar kelimeleri ile güçlü bağlantılar kurduğu dikkat çekmektedir. Ağ haritasında düğümlerin büyüklüğü anahtar kelimelerin kullanım sıklığını temsil ederken düğümler arasındaki bağlantılar bu kavramların birlikte kullanıldığını göstermektedir. Bu durum erken çocukluk gelişimi ve ebeveyn katılımına ilişkin araştırmaların literatürde birbirini tamamlayan araştırma temaları olarak ele alındığını ortaya koymaktadır.

Şekil 6. Anahtar kelimelerin yıllara göre dağılımı

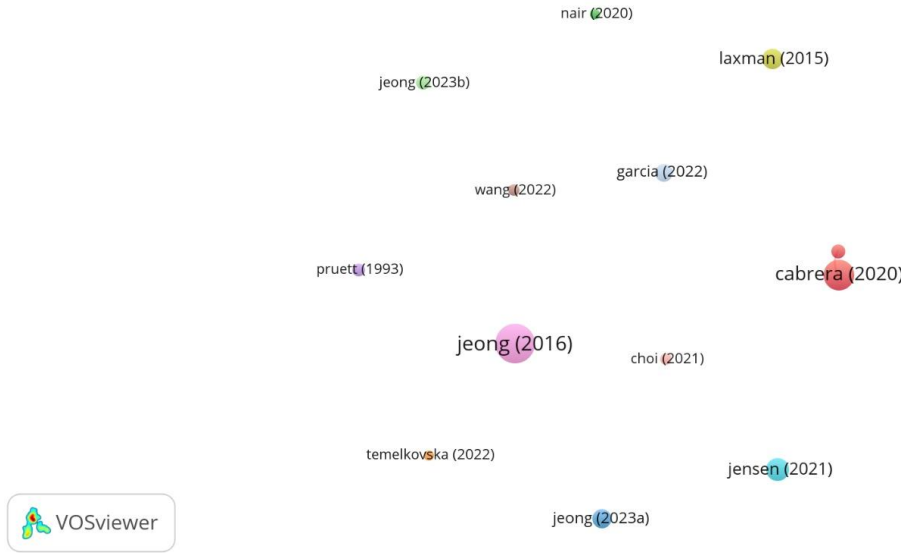
Anahtar kelimelerin zaman içerisindeki değişimini ve literatürde ortaya çıkan yeni araştırma eğilimlerini belirlemek amacıyla oluşturulan örtüşme görseli Şekil 6’da sunulmaktadır. Şekil 6 incelendiğinde anahtar kelimelerin ortalama yayın yılına göre farklı renklerde dağıldığı görülmektedir. Görselleştirmede kullanılan renk skalası anahtar kelimelerin ortalama yayın yılına göre değişmektedir. Mavi tonları literatürde daha erken dönemlerde kullanılan kavramları, sarı tonları ise son yıllarda literatürde öne çıkan kavramları temsil etmektedir. Analiz sonuçlarına göre son yıllarda özellikle “father involvement”, “nurturing care” ve “early childhood development” kavramlarının literatürde daha fazla kullanılmaya başladığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular söz konusu konulara ilişkin yayın sayısının son yıllarda arttığını ortaya koymaktadır.

Şekil 7. Konuyla ilgili en çok yayın üreten dergiler

Çalışmaların yayımlandığı dergiler incelendiğinde alandaki bilimsel üretimin belirli dergilerde yoğunlaştığı görülmektedir. Konuya ilişkin en çok yayın üreten dergiler Şekil 7’de sunulmaktadır. Şekil 7 incelendiğinde en fazla yayının Family Relations dergisinde yer aldığı

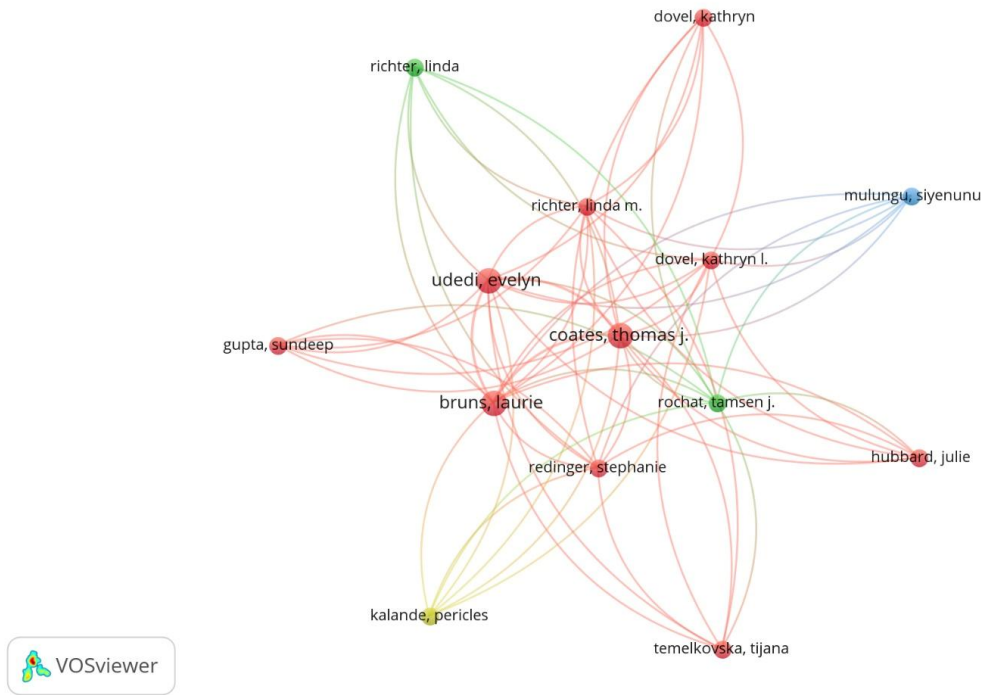
görülmektedir. Bu dergiyi Children and Youth Services Review ve Journal of Family Psychology izlemektedir. Bunun yanı sıra Attachment & Human Development, Journal of Family Issues ve Early Child Development and Care gibi dergilerin de alandaki literatüre katkı sağladığı belirlenmiştir. Bu bulgular erken çocukluk gelişimi ve baba katılımı konularına ilişkin çalışmaların özellikle aile çalışmaları, çocuk gelişimi ve sosyal bilimler alanlarında yayın yapan dergilerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Şekil 8. En çok atıf alan yayınlara ilişkin atıf ağı haritası

Şekil 8’de geliştiren bakım ve baba katılımı konularında yayımlanan çalışmaların atıflarına göre oluşturulan ağ analizi haritası gösterilmektedir. VOSviewer programı kullanılarak gerçekleştirilen analiz sonucunda çalışmaların aldığı atıflar görselleştirilmiştir. Haritada yer alan çalışmaların büyüklüğü ilgili çalışmaların aldığı atıf sayısını göstermektedir. Harita incelendiğinde çalışmaların büyük bir kısmının birbirleriyle doğrudan atıf ilişkisi kurmadığı görülmektedir. Bu durum literatürde yer alan çalışmaların önemli ölçüde birbirinden bağımsız biçimde ele alındığını göstermektedir. Bununla birlikte bazı çalışmaların literatürde daha fazla referans verilen çalışmalar arasında yer aldığı ve alanın gelişiminde öne çıktığı anlaşılmaktadır. Özellikle Jeong (2016), Cabrera (2020) ve Jensen (2021) çalışmalarının diğer çalışmalara kıyasla daha yüksek atıf aldığı görülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, geliştiren bakım ve baba katılımı literatüründe bazı çalışmaların alanın gelişiminde daha belirleyici bir rol oynadığı, ancak çalışmalar arasında güçlü ve yoğun bir atıf ağı oluşmadığı söylenebilir.

Şekil 9. Yazarlar arası atıf ilişkilerine göre oluşturulan ağ haritası

Şekil 9’da geliştiren bakım ve baba katılımı konularında yayımlanan çalışmaların yazarlar arası atıf ilişkilerine göre oluşturulan ağ haritası gösterilmektedir. Harita incelendiğinde literatürde yer alan bazı araştırmacıların diğer çalışmalarla daha yoğun atıf ilişkisi içerisinde olduğu görülmektedir. Özellikle Coates, Udedi, Bruns, Richter, ve Dovel gibi araştırmacıların ağ içerisinde daha merkezi bir konumda yer aldığı dikkat çekmektedir. Haritada yer alan renkler farklı yazar kümelerini göstermekte olup aynı renk içerisinde bulunan yazarların çalışmalarının literatürde birbirleriyle daha güçlü atıf ilişkileri kurduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte bazı araştırmacıların farklı kümelerde yer alan çalışmalar arasında bağlantı kurduğu ve literatürde bir tür köprü işlevi gördüğü görülmektedir. Bu durum söz konusu araştırmacıların alan yazında önemli referans noktaları oluşturduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA

Genel olarak elde edilen bulgular değerlendirildiğinde erken çocukluk döneminde geliştiren bakım ve baba katılımı konularına ilişkin çalışmaların özellikle son on yılda belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgu literatürdeki artan akademik ilgiyi doğrular niteliktedir. Cabrera ve arkadaşları (2018), baba katılımı araştırmalarının 2010’lardan itibaren hem niceliksel hem de niteliksel artış gösterdiğini rapor etmiştir. Bu artışın nedenleri arasında toplumda baba rolünün yeniden tanımlanması, ebeveynlik politikalarının evrimleşmesi ve disiplinler arası ilginin yer aldığı ifade edilmiştir. Ayrıca erken çocukluk gelişimi alanında son yıllarda artan küresel politika girişimleri ve erken müdahale programları da baba katılımı konusuna yönelik akademik ilgiyi artıran önemli faktörler arasında değerlendirilmektedir.

Analiz sonuçları çalışmaların farklı disiplinlerde ele alındığını ve özellikle aile çalışmaları, gelişim psikolojisi ve sosyal bilimler alanlarında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, erken çocukluk gelişimi çalışmalarının çok disiplinli bir yapıya sahip olduğunu desteklemektedir. Özellikle baba katılımı ve ebeveynlik davranışları hem psikolojik hem de sosyolojik boyutlarıyla incelenmektedir (Puglisi vd., 2024). Erken çocukluk gelişimi yalnızca bireysel gelişim süreçleri ile değil aynı zamanda aile, toplum ve politika düzeyindeki faktörlerle de ilişkili olduğundan bu alandaki araştırmaların disiplinler arası bir perspektifle yürütülmesi

literatürde yaygın bir yaklaşım olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmaların büyük ölçüde belirli ülkelerde ve belirli akademik dergilerde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Ülkeler arası iş birliği ağları incelendiğinde Amerika Birleşik Devletleri'nin araştırma iş birliklerinde merkezi bir konumda yer aldığı görülmektedir. Bu sonuç uluslararası literatürde rapor edilen eğilimlerle uyumludur; ABD başta olmak üzere Batı ülkeleri baba katılımı araştırmalarında hem teori hem ölçüm araçları geliştirmiştir (Sarkadi vd., 2008). Araştırmaların önemli bir kısmının Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere yüksek gelirli ülkelerdeki akademik kurumlar tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Bununla birlikte literatürde düşük ve orta gelirli ülkelerde gerçekleştirilen saha çalışmalarının da bulunduğu dikkat çekmektedir (Garcia vd., 2022; Jensen vd., 2021; Jeong vd., 2016). Ancak bu çalışmaların büyük bölümü uluslararası araştırma ekipleri tarafından yürütülmekte olup araştırma üretiminin kurumsal merkezinin büyük ölçüde yüksek gelirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Anahtar kelime analizleri ise literatürde erken çocukluk gelişimi, ebeveyn katılımı ve geliştiren bakım kavramlarının birbirleriyle ilişkili araştırma temaları olarak ele alındığını göstermektedir. Bu sonuç, erken çocukluk bakımının kapsamının yalnızca fiziksel değil psikososyal boyutlarını da içerdiğini vurgulayan *geliştiren bakım yaklaşımı* ile örtüşmektedir (WHO, 2018). Literatürde bu çerçevede, ebeveyn katılımını çocuk gelişiminin kritik belirleyicilerinden biri olarak ele almaktadır. Atıf ağı analizi, bazı çalışmaların literatürde daha merkezi olduğunu göstermiştir (Jeong vd., 2016, Cabrera, 2020, Jensen vd., 2021). Bu sonuç, bilimsel etkiyi ölçen bibliyometrik çalışmalarda beklenen (Lim vd., 2024) bir sonuç olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca yazarlar arası iş birliği ağlarında belirgin kümelenmeler, disiplinler arası ve uluslararası temsildeki farklılaşmayı göstermektedir. Bu kümelenmeler, araştırma alanının sadece coğrafi değil, aynı zamanda tematik olarak da belirli uzmanlık alanları etrafında şekillendiğini göstermektedir. Yazarlar arası iş birliği ağında gözlemlenen bu merkezîyetçilik; Coates, Richter, Bruns ve Dovel gibi isimlerin sadece bireysel akademik üretimleriyle değil aynı zamanda kurdukları çok uluslu kurumsal ağlarla da ilişkilidir. Örneğin Linda Richter, Güney Afrika merkezli çalışmalarıyla küresel güney bölgesinin gerçekliğini, The Lancet gibi platformlar aracılığıyla kuzey bölgesini ele almaktadır. Coates ve Dovel gibi araştırmacılar ise özellikle Malavi gibi düşük kaynaklı bölgelerde babaları sağlık sistemine dahil eden geniş ölçekli müdahaleler yürüterek klinik sağlık, toplum psikolojisi ve çocuk gelişimi gibi birbirinden farklı kümeler arasında bir köprü kurmaktadır. Araştırmacılar araştırmalarında baba katılımı literatürünün sadece teorik bir tartışma alanı değil aynı zamanda küresel sağlık politikalarıyla doğrudan entegre bir uygulama sahası olduğunu göstermektedir. Bu bulgular erken çocukluk döneminde geliştiren bakım ve baba katılımı konularına ilişkin araştırmaların son yıllarda artan bir akademik ilgi gördüğünü ve araştırma alanının giderek genişleyen disiplinler arası bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu alanda gerçekleştirilecek yeni araştırmaların hem akademik literatüre hem de çocuk gelişimi alanındaki uygulamalara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında erken çocukluk döneminde geliştiren bakım bağlamında baba katılımını ele alan bilimsel yayınlar bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiş ve alandaki araştırma eğilimleri ortaya konulmuştur. Bu çalışma, geliştiren bakım yaklaşımı ve baba katılımı konularını ele alan literatürün genel görünümünü ortaya koyması ve araştırma eğilimlerini bibliyometrik yöntemle incelemesi açısından alana katkı sağlamaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda geliştiren bakım ve baba katılımı literatürünün özellikle son yıllarda hızla gelişen bir araştırma alanı olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda ilerleyen çalışmalarda araştırma kapsamı genişletilerek daha uzun yıl aralıklarını içeren bibliyometrik analizler gerçekleştirilebilir. Ayrıca bu çalışmada yalnızca Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Gelecek araştırmalarda Scopus, PubMed, ERIC ve Google Scholar gibi farklı veri tabanlarının da analize dahil edilmesi literatürün daha kapsamlı biçimde

incelenmesine katkı sağlayabilir. Bunun yanı sıra bibliyometrik analizlerde farklı analiz yazılımlarının kullanılması literatürün farklı boyutlarının ortaya konmasına yardımcı olabilir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalarda Bibliometrix, Pajek, BibExcel ve SciMAT gibi farklı bibliyometrik analiz programlarının kullanılması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle araştırma yalnızca Web of Science veri tabanında yer alan çalışmalarla sınırlıdır. Farklı veri tabanlarında yer alan çalışmaların analize dahil edilmemiş olması literatürün tümünü yansıtmaya açısından bir sınırlılık oluşturabilir. Ayrıca çalışmada bibliyometrik analiz aracı olarak yalnızca VOSviewer programı kullanılmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda farklı veri tabanlarının ve farklı bibliyometrik analiz yazılımlarının kullanılması literatürün daha kapsamlı biçimde değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Bunun yanı sıra geliştiren bakım yaklaşımı çerçevesinde baba katılımını ele alan disiplinler arası ve uygulama temelli araştırmaların artırılması, erken çocukluk gelişimi alanındaki bilgi birikiminin derinleşmesine ve uygulamaya yönelik politika geliştirme süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process model. *Child development*, 55(1), 83-96. <https://doi.org/10.2307/1129836>
- Berger, L. M., & Font, S. A. (2015). The role of the family and family-centered programs and policies. *The Future of children*, 25(1), 155-176. <https://doi.org/10.1353/foc.2015.0007>
- Bhattacharyya, D. S., Sarker, T., Akter, N., Shafique, S., Nabi, M. H., Hawlader, M. D. H., & Mitra, D. K. (2023). Factors associated with fathers' involvement in infant and young child feeding and nurturing care in the urban slums of Bangladesh: A cross-sectional study. *Food Science & Nutrition*, 11(7), 4020-4029. <https://doi.org/10.1002/fsn3.3390>
- Black, M. M., Walker, S. P., Fernald, L. C., Andersen, C. T., DiGirolamo, A. M., Lu, C., ... & Grantham-McGregor, S. (2017). Early childhood development coming of age: science through the life course. *The lancet*, 389 (10064), 77-90. [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)31389-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31389-7)
- Britto, P. R., Lye, S. J., Proulx, K., Yousafzai, A. K., Matthews, S. G., Vaivada, T., ... & Bhutta, Z. A. (2017). Nurturing care: promoting early childhood development. *The lancet*, 389(10064), 91-102. [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)31390-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31390-3)
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design* (Vol. 352). Harvard university press. 3-20. <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674224575>
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.22.6.723>
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The Bioecological Model of Human Development. In R. M. Lerner & W. Damon (Eds.), *Handbook of child psychology: Theoretical models of human development* (6th ed., pp. 793-828). John Wiley & Sons, Inc.. <https://doi.org/10.1002/9780470147658.chpsy0114>Digital Object Identifier (DOI)
- Cabrera, N. J. (2020). Father involvement, father-child relationship, and attachment in the early years. *Attachment & human development*, 22(1), 134-138. <https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1589070>

- Cabrera, N. J., Fitzgerald, H. E., Bradley, R. H., & Roggman, L. (2014). The ecology of father-child relationships: An expanded model. *Journal of Family Theory & Review*, 6(4), 336-354. <https://doi.org/10.1111/jfrt.12054>Digital Object Identifier (DOI)
- Cabrera, N. J., Volling, B. L., & Barr, R. (2018). Fathers are parents, too! Widening the lens on parenting for children's development. *Child Development Perspectives*, 12(3), 152-157. <https://doi.org/10.1111/cdep.12275>
- Dereli, A. B. (2024). Vosviewer ile bibliyometrik analiz. *Communicata*, (28), 1-7. <https://doi.org/10.32952/communicata.1517725>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 133, 285-296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Evans, D. K., & Jakiela, P. (2025). The role of fathers in promoting early Childhood Development in Low-and Middle-Income countries: a review of the evidence. *The World Bank Research Observer*, 40(2), 211-228. <https://doi.org/10.1093/wbro/lkae009>
- Garcia, I. L., Fernald, L. C., Aboud, F. E., Otieno, R., Alu, E., & Luoto, J. E. (2022). Father involvement and early child development in a low-resource setting. *Social science & medicine*, 302(114933),1-9. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.114933>
- Jensen, S. K., Placencio-Castro, M., Murray, S. M., Brennan, R. T., Goshev, S., Farrar, J., Yousafzai, A., Rawlings, L. B., Wilson, B., Habyarimana, E., Sezibera, V., & Betancourt, T. S. (2021). Effect of a home-visiting parenting program to promote early childhood development and prevent violence: a cluster-randomized trial in Rwanda. *BMJ global health*, 6(1), e003508. <http://dx.doi.org/10.1136/bmjgh-2020-003508>
- Jeong, J., McCoy, D. C., Yousafzai, A. K., Salhi, C., & Fink, G. (2016). Paternal stimulation and early child development in low-and middle-income countries. *Pediatrics*, 138(4), e20161357. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1357>
- Jeong, J., Sullivan, E. F., McCann, J. K., McCoy, D. C., & Yousafzai, A. K. (2023). Implementation characteristics of father-inclusive interventions in low-and middle-income countries: A systematic review. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1520(1), 34-52. <https://doi.org/10.1111/nyas.14941>Digital%20Object%20Identifier%20(DOI)
- Lamb, M. E., & Lewis, C. (2010). The development and significance of father-child relationships in two-parent families. M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (5. baskı, s. 272-306) içinde. John Wiley & Sons.
- Lim, W. M., Kumar, S., & Donthu, N. (2024). How to combine and clean bibliometric data and use bibliometric tools synergistically: Guidelines using metaverse research. *Journal of Business Research*, 182(114760), 1-31. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114760>
- Öztürk, O., Kocaman, R., & Kanbach, D. K. (2024). How to design bibliometric research: an overview and a framework proposal. *Review of managerial science*, 18(11), 3333-3361. <https://doi.org/10.1007/s11846-024-00738-0>
- Pan, B., Miao, J., Wang, Y., Zhao, C., Gong, Y., Xiao, B., & Li, Y. (2025). Paternal parenting stress, parenting styles, and early childhood development: Examining the key role of parent-child relationships. *Personality and Individual Differences*, 241(113165), 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2025.113165>
- Puglisi, N., Rattaz, V., Favez, N., & Tissot, H. (2024). Father involvement and emotion regulation during early childhood: a systematic review. *BMC psychology*, 12(1), 675. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-02182-x>

- Richter, L. M., Daelmans, B., Lombardi, J., Heymann, J., Boo, F. L., Behrman, J. R., ... & Darmstadt, G. L. (2017). Investing in the foundation of sustainable development: pathways to scale up for early childhood development. *The lancet*, 389(10064), 103-118. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)31698-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31698-1)
- Robinson, E. L., StGeorge, J., & Freeman, E. E. (2021). A systematic review of father-child play interactions and the impacts on child development. *Children*, 8(5), 389. <https://doi.org/10.3390/children8050389>
- Rollè, L., Gullotta, G., Trombetta, T., Curti, L., Gerino, E., Brustia, P., & Caldarera, A. M. (2019). Father involvement and cognitive development in early and middle childhood: A systematic review. *Frontiers in psychology*, 10(2405), 1-16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02405>
- Sarkadi, A., Kristiansson, R., Oberklaid, F., & Bremberg, S. (2008). Fathers' involvement and children's developmental outcomes: A systematic review of longitudinal studies. *Acta paediatrica*, 97(2), 153-158. <https://doi.org/10.1111/j.1651-2227.2007.00572.x>
- Schoppe-Sullivan, S. J., Kotila, L. E., Jia, R., Lang, S. N., & Bower, D. J. (2013). Comparisons of levels and predictors of mothers' and fathers' engagement with their preschool-aged children. *Early child development and care*, 183(3-4), 498-514. <https://doi.org/10.1080/03004430.2012.711596>
- Slater, P., & Hasson, F. (2025). Quantitative research designs, hierarchy of evidence and validity. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 32(3), 656-660. <https://doi.org/10.1111/jpm.13135>
- Soysal Cimen, H., & Karaaslan, B. T. (2022). Expectant mothers and fathers' knowledge of nurturing care in a developing country. *Frontiers in Pediatrics*, 10, 1024593. <https://doi.org/10.3389/fped.2022.1024593>
- Tamis-LeMonda, C. S., Shannon, J. D., Cabrera, N. J., & Lamb, M. E. (2004). Fathers and mothers at play with their 2-and 3-year-olds: Contributions to language and cognitive development. *Child development*, 75(6), 1806-1820. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00818.x>
- UNICEF. (2023). *The early childhood development index 2030: A new measure of early childhood development*. UNICEF, New York. <https://data.unicef.org/resources/early-childhood-development-index-2030-ecdi2030/>
- United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- Wang, L., Li, H., Dill, S. E., Zhang, S., & Rozelle, S. (2022). Does paternal involvement matter for early childhood development in rural China?. *Applied Developmental Science*, 26(4), 741-765. <https://doi.org/10.1080/10888691.2021.1990061>
- WHO (2018). Nurturing care for early childhood development: A framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514064>
- Wong, J. J., Roubinov, D. S., Gonzales, N. A., Dumka, L. E., & Millsap, R. E. (2013). Father enrollment and participation in a parenting intervention: Personal and contextual predictors. *Family process*, 52(3), 440-454. <https://doi.org/10.1111/famp.12024>
- Zheng, Q., Cai, L., Huang, P., Huang, W., & Ni, Y. (2026). Father's involvement is critical in social-emotional development in early childhood: A meta-analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 74(1), 26-34. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2025.08.001>